

اللَّهُ أَحْمَدُ

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی هرمزگان

واحد پژوهش‌های اتاق هرمزگان

عنوان پژوهش: بررسی کشورهای همسایه خلیج فارس در صادرات

تهیه کننده: سید امید جعفریان، راضیه حداد بندری

ناظر علمی: دکتر پیام رضایی

مقدمه

در حال حاضر بیش از ۹۰ درصد کالاهای کشور از طریق **حمل و نقل دریایی** جابجا می‌شوند. ایران دارای ۱۱ بندر بازرگانی با ظرفیت ۱۸۶ میلیون تن کالا است. همچنین، تمام ناوگان‌های جمهوری اسلامی توان جابجایی بیش از ۶.۵ میلیون تن کالا را در سطح بین‌المللی دارند. با اینکه وسعت دریایی ایران بیش از وسعت دریایی کشورهای حوزه خلیج فارس است، اما جایگاه حمل و نقل دریای کشور در بین این کشورها هنوز پایین‌تر بوده و آن‌ها کالای بیشتری را جابجا می‌کنند.

با این وجود، حتی در زمان تحریم‌ها ایران یکی از کشورهای مهم در صنعت حمل و نقل دریایی بین‌المللی بوده و روزانه حجم انبوهی از کالاها و فرآورده‌های نفتی در بنادر ایران بارگیری و به سایر نقاط جهان ارسال می‌شود. این کالاها از چند بندر مهم در جنوب کشور ارسال می‌شوند. ایران به دلیل داشتن موقعیت جغرافیایی و ترانزیتی ایده‌آل، این فرصت را دارد تا از تمام ظرفیت‌های ترانزیتی کشور به منظور درآمدزایی بهره‌برداری کند. روزانه حجم انبوهی از کشتی‌های ترانزیت خارجی وارد بنادر کشور می‌شوند که همین امر بیانگر جایگاه مهم ترانزیتی ایران در سطح بین‌المللی است. خوشبختانه، مسئولین از این موضوع آگاهی دارند و با اتخاذ تصمیم‌های درست و هوشمندانه سعی در استفاده از این فرصت طلایی دارند.

با این وجود موانع و مشکلاتی برای صادرات از ایران چه در حوزه داخلی و چه در حوزه خارجی وجود دارد که به شرح ذیل می‌باشند:

مشکلات کلی داخلی:

- (۱) یکی از مشکلات انتقال پول حاصل از صادرات است که از طریق صرافی انجام می‌شود و با درصد بالا صورت می‌گیرد که هم زمان بر می‌باشد و هم باعث می‌شود سود کمتری عاید صادرکننده گردد.
- (۲) کرایه حمل و نقل در چند وقت اخیر به شدت افزایش یافته که می‌بایست تدبیری اندیشیده شود که برای جابجایی محصولات کشاورزی یارانه خاصی در نظر گرفته شود.

۳) یکی از مشکلات اساسی در کشورها علی‌الخصوص عراق از واردات برخی کالاها به آن کشور را ممنوع اعلام می‌کند در صورتی که ممکن است قراردادهایی برای صادرات با آن کشور منعقد شده باشد.

۴) عدم وجود سیستم حمل و نقل هوایی برای کالاهای خرد. به طور مثال ارسال یک تن میگو به این کشورها از طریق سیستم هوایی و روزانه مقدور نیست. راه‌اندازی سیستم حمل و نقل کالاهای خرد روزانه به مقصد کشورهای هدف می‌تواند انگیزه مضاعفی در صادرات کالاهای غیر نفتی صادرکنندگان ایجاد کند.

۵) بهای تمام شده حمل و نقل دریایی و اجاره کانتینر بسیار بالاست که قدرت رقابت کالاهای ایرانی در مقایسه با کالاهای مشابه بازار هدف را از صادرکنندگان گرفته است.

۶) هزینه‌های بالای بازاریابی و بازاریابی در این کشورها با جهش نرخ ارز.

۷) در خصوص صادرات، معمولاً هرچند روز بخشنامه صادر و به گمرک ابلاغ می‌شود که بیشتر این بخشنامه‌ها مسدود و محدود کننده یا ممنوع کننده صادرات هستند و صادرکننده در برنامه‌ریزی برای صادرات مشکل مواجه نموده و باعث می‌شود صادرکنندگان نتوانند در موعد مقرر کالاهای صادراتی خود را به خریدار تحویل دهند و مشتری‌های خارجی خود را به مرور زمان از دست بدهند مقرراتی که طی سالیان گذشته به گمرک ابلاغ گردید باعث شد بیشتر اظهارنامه‌های صادراتی در مسیر قرمز قرار گرفته و مشمول کنترل‌های فیزیکی مضاعف شد که در هر حال ایستایی‌هایی را در امر صادرات به وجود آوردند.

۸) اجرای مقررات اخیر کرایه حمل و نقل بر اساس تن کیلومتر در کشور باعث شده مقاصد بندرعباس از رونق همیشگی خود بایستد و رانندگان تمایلی برای حضور در بندرعباس ندارند و این موضوع حمل و نقل کالای صادراتی به بندرعباس را به مشکل مواجه نموده و هم از نظر پرداخت کرایه حمل و رقابت‌پذیری محصولات داخلی را با مشکل مواجه نماید.

۹) واردات بی‌رویه برخی از محصولات

۱۰) عدم بازگشت ارز حاصل از صادرات

۱۱) چند نرخ بودن ارز

- ۱۲) به دلیل زیاد شدن فعالیت‌های صادراتی نیاز به محوطه‌های بیشتر و امکانات، تجهیزات و حتی کانتینر جهت بارگیری کالاهای صادراتی احساس شود. یک سری از محوطه‌ها باید امکانات خاص مانند تسمه نقاله جهت انجام امور صادراتی داشته باشند.
- ۱۳) عدم به روز رسانی سامانه ارزش‌گذاری سیستم گمرکی، برای صاحبان کالا که اگر ارزش‌گذاری درستی اعمال نگردد مشمول جریمه سنگین می‌شوند.
- ۱۴) اختلاف قیمت دلار بازار با سامانه سنا که حدود ۳۰۰۰۰ هزار ریال می‌باشد زیرا صادرکنندگان دلار را با ارز آزاد خریداری می‌کنند و این سبب بروز مشکلات بابت برگشت ارز و سود بازرگانی خواهد شد.

مشکلات کلی خارجی :

- ۱) وجود مشکلات ارزی و بانکی جهت برگشت سرمایه
- ۲) سیستم‌های بانکی برای ترانسفر پول و ارز از دیگر مشکلات شرکت‌های صادراتی در کشور است و تحریم‌ها کانونی باعث شده فروشنده خارجی نتواند یا به نوعی با ترس پول را انتقال دهد.
- ۳) گام بعدی تجهیز کردن و ارتقاء دادن استاندارد به سیستم‌های پیشرفت روز جهانی تا از عودت کالا به دلیل عدم رعایت استاندارد کالا خودداری گردد ضمن اینکه آزمایشگاه‌ها و نهادهای همجوار مرتبط با امر صادرات مکلف به ارائه خدمت به صادرکننده در کمترین زمان ممکن گردد.

کشور ما از طریق مسیرهای دریایی می تواند با کشورهای زیادی در ارتباط باشد که در ادامه به صورت مجزا در مورد هر کشور، موانع و مشکلات صادرات به آن ها خواهیم گفت :

(۱) امارات متحده عربی

در هر سال میلیون ها دلار کالاهای متفاوت از ایران به کشور امارات صادر می گردد. بیشترین کالاهای صادراتی به این کشور شامل گروه کالاهای زیر است:

- محصولات شیمیایی
- محصولات غذایی و دریایی
- محصولات معدنی
- محصولات صنعتی

همچنین براساس گزارشات سازمان تجارت جهانی، محصولات دارای پتانسیل بالا جهت صادرات از ایران به امارات به ۱۰ محصول زیر منتهی می شوند:

- محصولات نیمه ساخته شده از آهن و فولاد
- پسته
- خرماي تازه و خشک شده
- زعفران
- پلی اتیلن
- میگرد، میله های آهنی و فولادهای غیرآلیاژی
- هندوانه
- شمش های آهنی
- کشمش خشک
- کاتدهای مسی

دلایل سرمایه‌گذاری در امارات

اگر بخواهیم چند دلیل جهت سرمایه‌گذاری در امارات را نام ببریم به موارد زیر اشاره خواهیم کرد:

- دسترسی آسان به منابع نفتی
- هزینه‌های انرژی پایین
- عدم وجود مالیات
- قدرت خرید بالا
- تمایل به ایجاد تنوع در اقتصاد

لیست کالاهای صادراتی ایران به امارات

قرقاول، عسل، روغن پایه معدنی، گازهای نفتی و هیدروکربورهای گازی شکل مایع شده، پلی اتیلن گرید فیلم باچگالی کمتر از ۹۴ درصد، قیر نفت، محصولات از آهن یا فولاد غیر ممزوج تخت، هیدروکربورهای حلقوی غیر از سیکلانیک‌ها، سایر روغن‌های سبک و فرآورده‌ها به جز بنزین، اکسلین‌ها، استیرن، اتیل بنزن، کیومن، سیکلیک‌ها یا سیکلوترپنیک‌ها، بنزن، محصولات نیمه تمام از آهن یا فولاد غیر ممزوج، تولوئن، فرآورده‌هایی که دارای ۷۰ درصد وزنی یا بیشتر نفت یا روغن‌های معدنی قیری دارند، پسته، میوه، زعفران، فرش، صنایع‌دستی، سبزیجات و انواع صیفی جات، سنگ‌ها ساختمانی و سرامیک، ماهی و انواع آبزیان، فلز روی و

یکی از مهم‌ترین مزیت‌های صادرات به امارات، مخصوصاً دبی این است که این کار موجب می‌شود تا کشورهایی که ایران را تحریم کرده‌اند، بتوانند به راحتی محصولات ایرانی را خریداری نمایند. از طرفی چون خود ایران نیز تحریم است می‌تواند با واردات کالا از امارات، محصولاتی را که به سبب تحریمات ایجاد شده علیه ایران، دسترسی به آن برای تجار ایرانی دشوار است را به راحتی وارد نمایند. با توجه به شرایط فعلی که در زمینه‌ی صادرات و واردات برای تجارت ایران پیش آمده، وجود کشورهایی مانند امارات متحده‌ی عربی، راس صادرات ایران یکی از شانس‌های بسیار خوب است. چرا که این کشور به لحاظ صادرات و واردات، به مرحله‌ی خیلی پیشرفته‌ای نه تنها در سطح خاورمیانه، بلکه در کل دنیا رسیده است. همان طور که گفتیم، دبی به عنوان یکی از

فعال ترین شهر های این کشور در زمینه ی انواع تجارت، دیگر تنها راه درآمد او به فروش نفت ختم نمی شود و راه های دیگری مانند صادرات و واردات اقلام غیر نفتی نیز، راهی هموار برای پیشرفت هر چه بیشتر این شهر در مسیر صادرات و واردات می باشند.

وضعیت صادرات ایران به امارات

بد نیست که در ادامه ی بحث صادرات محصولات کشاورزی به امارات به مشکلاتی که به طور کلی در مسیر صادرات به امارات قرار دارد نیز اشاره نماییم. یکی از همین مشکلات که در پاراگراف قبلی نیز به آن اشاره کردیم، بحث راه های حمل و نقلی بود که برای انتقال محموله های مختلف صادراتی در نظر گرفته می شد. معمولاً راه های آبی برای صادرات مشکلات خاص خودشان را دارند. پیگیر این موضوع از آنجایی که خیلی از محصولات صادراتی ایران به امارات شامل محصولا کشاورزی و میوه ها و .. می شوند، و از آنجایی که اکثر این نقل و انتقالات باید از طریق راه های جنوبی کشور انجام شود، هوای گرم جنوب می تواند تاثیر مستقیمی بر روی سلامتی و کیفیت این محصولات بگذارد. در واقع این آب و هوای گرم، شرایط را برای ماندگاری انواع مواد غذایی و محصولات کشاورزی، غیر ممکن می سازد.

این شرایط آب و هوایی باعث می شود که محصولات این چنین تنها با کمک لنج های یخچال دار قابلیت نقل و انتقال پیدا کنند. پیدا کردن لنج های سردخانه دار یکی از سخت ترین کارهایی است که در زمینه ی صادرات محصولات کشاورزی و ... به امارات باید انجام شود. چرا که این مدل لنج ها معمولاً خیلی سخت پیدا می شوند. علاوه بر سختی کار و سخت پیدا شدن این دل لنج ها، معمولاً هزینه ها زیادی باید صرف استفاده از این لنج ها شود که همین هزینه های گزاف ممکن است روی قیمت تمام شده ی محصولات کشاورزی تاثیر زیادی بگذارد. بالا رفتن قیمت محصولات صادراتی نیز می تواند قابلیت رقابت این محصول در بازارهای جهانی را تا حد قابل توجهی کاهش دهد.

مورد بعدی که ممکن است در کیفیت صادرات به امارات تاثیر خیلی زیادی بگذارد، مسئله ی هماهنگی با شرکت های حمل و نقل می باشد. برخی از محصولات صادراتی، باید به موقع به بازار و دست مشتری برسند وگرنه خراب و پوسیده می شوند و عملاً ضرر صد در صد محسوب

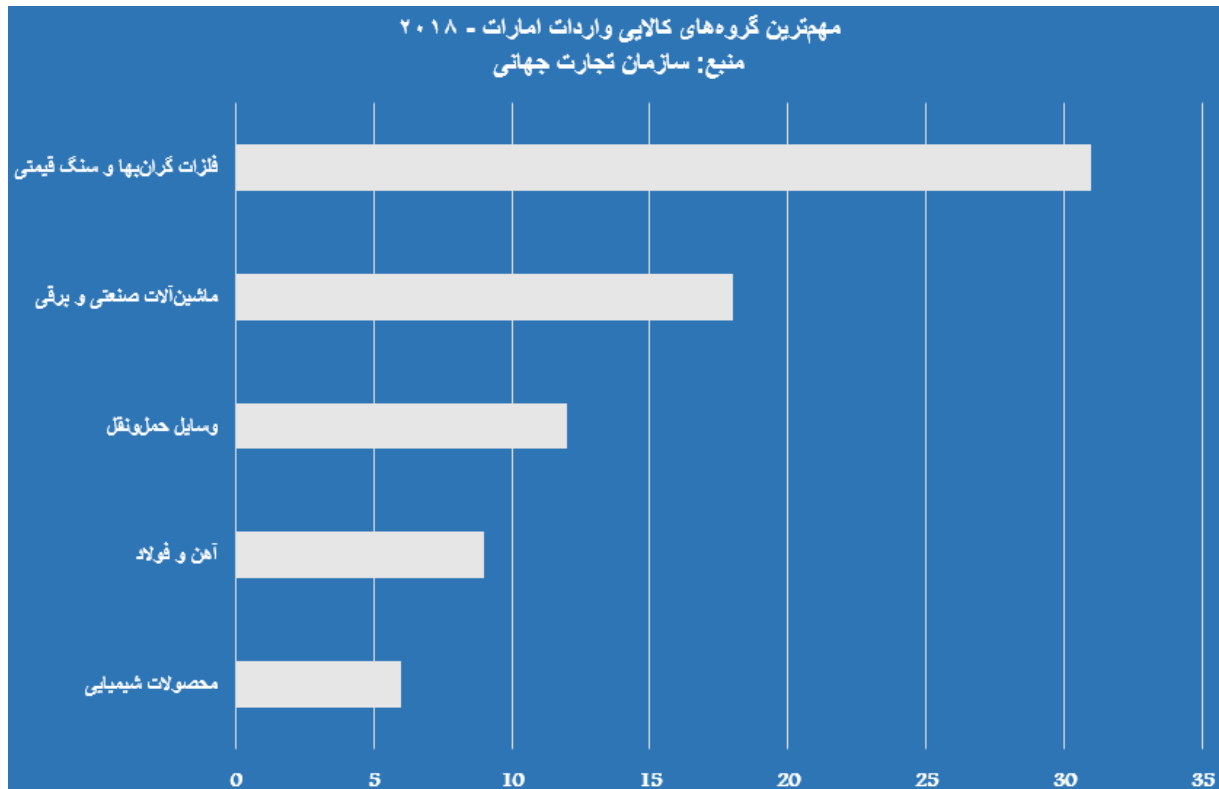
می گردند. بنابراین معمولاً در این زمینه باید از شرکت های حمل و نقل کمک گرفته شود که این کار خود به خود نیاز به طی شدن شرایط خاصی دارد. علاوه بر این کمک گرفتن از شرکت های حمل و نقل تا حدود خیلی زیادی باعث افزایش هزینه های محصولات صادراتی می شوند. این موضوع به شدن بر روی کیفیت صادرات تاثیر می گذارد. هزینه بیمه و گمرک نیز دو عنصر بسیار مهم در صادرات به امارات هستند. هر چقدر واسطه های موجود در این زمینه بیشتر باشند، به همان مراتب هزینه ها بیشتر شده و نهایتاً کشورهای دیگر می توانند با هزینه های کمتر و قیمت کمتر و محصول با کیفیت تر، جای پای خود را در بازار پر سود امارات محکم نمایند.

صادرات به امارات متحده عربی

تقریباً درباره ی همه چیز در زمینه ی صادرات به امارات متحده عربی حرف زدیم و شما را با راه و چاه و مشکلات این مسیر آشنا کردیم. با تمامی مواردی که در زمینه ی مشکلات صادرات به امارات ذکر کردیم، باز هم امارات یکی از بهترین مقاصد صادرات ایران محسوب می شود و تقریباً تمام تجار ایرانی تلاش می کنند که رابطه ی تجاری خود را با این کشور پیشرفته تقویت کنند. اتصال به بازار پر رشد امارات متحده عربی، می تواند تجارت ایران را در زمینه ی صادرات تا حدود زیادی پا برجا نگه دارد.

همان طور که می دانید وجود تحریم های مختلف، باعث شده تا دست ایران و تجارت آن از بهترین بازارهای جهانی برای صادرات محصولات نفتی و غیر نفتی کوتاه بماند نه تنها صادرات، بلکه ایران دیگر شرایط واردات محصولات مختلف با کیفیت عالی از بزرگ ترین صادرکنندگان جهانی را نیز نداشته و همین موضوع باعث شده تا صادرات امارات متحده عربی و حفظ بازار این کشور، به عنوان یکی از شانس های بسیار خوب تجارت ایران حساب شود. تمام تلاش تاجران ایرانی این است که در کنار حفظ ارزآوری بیشتر و سود خود بتوانند تجارتات ایران را سرپا نگه دارند.

لیست کالاهای صادراتی به امارات

آمارهای فوق به ما می گوید که سنگ های قیمتی و فلزات گران بها جزء برترین کالاهای وارداتی کشور امارات محسوب می شوند. به طور کل، محصولات و تجهیزات صنعتی و شیمیایی جزء کالاهای برتر وارداتی امارات محسوب می شود.

مهم ترین کالاهای صادراتی ایران به امارات

نگاهی به آمارهای رسمی و بین المللی نشان می دهد که نام برخی از کالاها در میان آمار کالاهای صادراتی ایران به امارات بیشتر مشاهده می شود. طیفی از محصولات معدنی، نفتی، کشاورزی و سایر کالاها از ایران به امارات صادر می شود.

لیست زیر به ترتیب مهم ترین کالاهای صادراتی ایران به امارات در سال ۲۰۱۸ را نشان می دهد.

- سوخت های فسیلی و مشتقات نفتی
- مس
- سنگ ها و فلزات قیمتی
- سنگ ها ساختمانی و سرامیک
- ماهی و انواع آبزیان
- آهن و فولاد
- میوه و خشکبار
- سبزیجات و انواع صیفی جات
- فلز روی
- سرب

برای اطلاع دقیق تر از آمار کالاهای صادراتی به امارات از ایران، می توان داده های رسمی گمرک جمهوری اسلامی ایران را بررسی کرد. بیشتر این کالاها به ترتیب از گمرکات منطقه ویژه شهید رجایی، منطقه ویژه اقتصادی پارس، بندر امام خمینی (ره)، بندر لنگه، منطقه ویژه بوشهر، مشهد، بندر باهنر و سایر گمرکات دیگر به امارات متحده عربی صادر شده است.

لیست زیر آمار مهم ترین کالاهای صادراتی به امارات را در سال ۹۷ و ۹۸ نشان می دهد. این لیست به ترتیب نبوده و نام محصولات به صورت تصادفی آمده است.

- خرما و خشکبار
- ماشین آلات و تجهیزات مختلف
- سنگ های ساختمان، قیر و آسفالت
- شیشه و محصولات شیشه ای
- هویج، کاهو، هندوانه، شلغم، کیوی، هندوانه، گوجه فرنگی
- لوازم خانگی و آشپزخانه
- روغن ها و فرآورده های نفتی

• سنگ‌های معدنی خصوصا سنگ مرمر

براساس داده‌های گمرک جمهوری اسلامی ایران در میان لیست محصولات صادراتی به امارات نام برخی از گروه‌های کالایی از جمله محصولات کشاورزی و فرآورده‌های نفتی بیشتر دیده می‌شود.

بنادر کشور امارات :

این کشور در مدت کوتاهی توانسته اقتصاد خود را با بسیاری از کشورهای جهان و کمپانی‌های بزرگ دنیا گره بزند. به همین دلیل، بسیاری اعتقاد دارند که اقتصاد امارات ماکتی از اقتصاد کل جهان به شمار می‌رود که در آن انواع و اقسام شرکت‌ها، افراد، تجار و بازرگانان، بانک‌ها، موسسات مالی و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی مهم حضور دارند.

حضور افراد و شرکت‌های مختلف از سراسر جهان باعث شده تا کار تجارت با امارات بسیار بهتر و با سهولت خوبی نسبت به سایر کشورها صورت بگیرد. مجموعه این عوامل باعث شده تا اکثر کشورهای مهم جهان ارتباط تجاری بالایی با امارات متحده عربی داشته باشند که از جمله آنها می‌توان به چین و آمریکا اشاره کرد.

(۲) کشور عمان :

کشور عمان یکی از کشورهایی است که در حال توسعه و تحول می‌باشد و طیف گسترده‌ای از مشاغل را در بر گرفته، دولت نیز به وسیله بنادر تجاری و بین‌المللی توانسته است سرمایه‌گذاران را به بازار عمان جلب نماید.

عمان یکی از کشورهای ثروتمند حاشیه دریای عمان است که با ایران تبادل کالایی بسیاری دارد. حمل و نقل کالا بین این دو کشور، معمولا از بندر عباس به مسقط (پایتخت کشور عمان) یا به بندر «خصب» انجام می‌شود. بین بندر عباس و مسقط انواع کالاها از اثاثیه منزل گرفته تا نفت و کالاهای تجاری رد و بدل می‌شود.

مهم‌ترین کالاهای وارداتی عمان، باتوجه به آمارهای سال‌های اخیر در زیر فهرست شده است.

• ماشین‌آلات، وسایل مکانیکی و دیگ‌های بخار

- سوخت های فسیلی و زغال سنگ، روغن های معدنی، قیر، محصولات معدنی مختلف.
- محصولات فولادی و آهن
- محصولات پلاستیکی
- محصولات لبنی و گوشتی، تخم پرندگان، عسل
- وسایل برقی و صوتی و تصویری
- مروارید و سنگ های قیمتی، فلزات گران بها
- مواد شیمیایی آلی
- کشتی، قایق و سازه های شناور
- صنایع دستی

که مهمترین محصولات صادراتی از ایران به عمان به بخش های زیر تقسیم می شوند.

- در گروه مواد غذایی و میوه ها محصولاتی مانند سبزی خوراکی، لیمو، کیوی، هندوانه، بادمجان، کاهو، گل کلم، چغندر و برخی محصولات دیگر اشاره کرد.
- گروه دیگر محصولات آهنی و فولاد هستند. که شامل انواع میلگردهای آهنی و فرآورده های مختلف آهن می شوند که صادرات آن ها به عمان صورت می گیرد.
- گروه سوم محصولات مربوط به صنایع ساختمانی مانند سنگ ها و گچ و سیمان است.

صادرات ایران به عمان

در سال های گذشته وضعیت اقتصادی کشور سلطنتی عمان همراه با رشد فزاینده بوده است و میزان مبادلات تجاری این کشور با دیگر کشورهای جهان مانند حجم صادرات ایران به عمان دارای افزایش بوده است. کشورهای مختلف با برگزاری نمایشگاه های تجاری به دنبال نفوذ در بازار عمان و در حال رقابت می باشند.

از مهمترین کالاهایی که به عمان صادر می شوند می توان به انواع مواد غذایی و فرآورده های کشاورزی و دامی، مصالح و تجهیزات ساختمانی، ماشین آلات راه سازی و حمل و نقل، خدمات فنی و مهندسی در بخش های مختلف اشاره کرد. امید است که با برنامه ریزی های دقیق و اصولی در این موارد شاهد افزایش صادرات مانند صادرات میوه به عمان توسط بازرگانان ایرانی باشیم.

بهترین صادرات به عمان

برای شناسایی بهترین صادرات به عمان باید ابتدا با تحقیق به نیازهای بازار عمان پی ببریم. کشور عمان در سال های اخیر با اجرایی کردن برنامه های توسعه خود در پی رسیدن به اهدافی همچون ایجاد قطب تجاری و صنعتی در کنار اقیانوس هند است که رسیدن به این هدف نیازمند برطرف کردن نیازهایی مانند مصالح ساختمانی و تامین نیروی خدمات مهندسی و کاری و... است. بسیاری از تجار ایرانی با در نظر گرفتن این نیازها اقدام به تامین تجهیزات و خدمات زیرساتی در این کشور نموده اند که از مثال های آن می توان به قرارداد های پیمانکاری شرکت های ایرانی در عمان و یا صادرات سیمان به عمان اشاره کرد. نیازهای بازار عمان فقط محدود به مصالح و خدمات ساختمانی نمی شود. عمان از نظر تامین مواد غذایی به دیگر کشورها وابسته است و برخی از مواد غذایی همچون انواع میوه و سبزیجات را از دیگر کشورها وارد می کند. بازار عمان به دلیل حضور مهاجران آسیایی که اکثر آن ها هندی هستند و همچنین حضور شرکت های بین المللی از کشورهایی همچون روسیه و انگلستان، دارای انواع مختلفی از سلیق خرید است و همین امر باعث ایجاد بازاری متنوع با قابلیت بالا در این کشور کرده است. در حال حاضر بهترین کالای صادراتی به عمان شامل صادرات سیمان، سنگ، آهن و مواد غذایی همچون میوه و سبزیجات و خشکبار ایرانی است.

صادرات مواد غذایی به عمان: متأسفانه شرکت های بازرگانی ایرانی در بازار کشاورزی و مواد غذایی عمان فعالیت زیادی نداشتند و یا محصولات ایرانی به دلیل ضعف در بسته بندی صادراتی و استانداردهای کیفی نتوانسته در بازار عمان مطرح شوند. بیشترین میزان صادرات مواد غذایی به عمان مربوط به سیب زمینی، هندوانه، خربزه، میوه و مرکبات، آجیل و خشکبار، انواع سبزیجات و غیره می باشد.

آمار صادرات به عمان

از دیگر دلایل رقابت ضعیف شرکت های ایرانی در بازار عمان، نبود خط منظم و مستقیم کشتیرانی از ایران و نبود برنامه برای فعالیت تجار در عمان اشاره کرد. علاوه بر عدم حضور در بازار مواد غذایی و محصولات کشاورزی، صادرات دیگر کالاها نیز با مشکلاتی همراه است. در حال حاضر

کشور چین، آمریکا و هند به ترتیب بیشترین آمار صادرات به عمان را در زمینه های مختلف به خود اختصاص داده‌اند. مهم‌ترین حوزه‌های صادرات ایران به عمان، خدمات فنی مهندسی و صادرات مواد غذایی و محصولات کشاورزی به عمان است.

صادرات میوه به عمان: در زمینه صادرات میوه به عمان، ایران دارای مزیت بسیار مهمی یعنی مرز آبی کوتاه می‌باشد، با توجه به اینکه برخی از انواع میوه، مدت زمان کوتاهی قابل نگهداری هستند و باید سریعاً در بازار هدف به فروش برسند، انتخاب کشورهایی که فاصله جغرافیایی کوتاهی با یکدیگر دارد، بهترین کار است، بنابراین می‌توان گفت که ایران به عنوان یک گزینه عالی برای صادرات میوه به عمان به حساب می‌آید، چرا که تاجران ایرانی می‌توانند در مدت زمان بسیار کوتاهی از طریق بندرهای چابهار و بندرعباس به صورت مستقیم، میوه‌های خود را به کشور مقصد صادر کنند.

صادرات میوه به عمان در سال جاری رشد زیادی داشته است و محصولاتی مانند **کیوی، لیمو، هندوانه، خرما، میوه خشک و...** بیشترین میزان صادرات میوه به عمان را به خود اختصاص داده‌اند.

عمده‌ترین اقلام صادراتی ایران به عمان

آهن و فولاد بیشترین میزان صادرات ایران به عمان را در بر دارد و از جمله اقلام دیگری که بیشترین میزان صادرات به عمان را داشتند موارد زیر می‌باشد:

- انواع میوه و سبزیجات
- سوخت فسیلی و زغال سنگ
- سنگ و مصالح ساختمانی
- میوه و خشکبار
- حیوانات زنده
- غلات
- مس خام
- قیر و آسفالت

- میلگرد
- مواد غذایی
- کلینکر
- سیمان و آهن و سنگ ساختمانی
- صادرات خشکبار به عمان : گردو، پسته، بادام و زعفران

بنادر کشور عمان:

- بندر صلاله (استان ظفار)

بندر صلاله؛ در مجموع ۶ اسکله بزرگ برای عملیات کالاهای های کانتینری و نفتی دارد. تأسیس آن به سال ۱۹۹۸ برمی گردد. در حال حاضر این تأسیسات تحت نظارت شرکت خدمات بندری صلاله فعالیت می کند. تعداد زیادی از گروه ها و شرکت های بزرگ نفتی به همراه بخش دولتی در این پروژه مشارکت دارند. عمان دارای شاخص حمل و نقل باری بالایی است و همین امر بندر صلاله را بین سریعترین پایانه های حمل و نقل کانتینر در جهان قرار می دهد. این ترمینال همچنین در لیست کارآمدترین تأسیسات بندری در جهان در جایگاه ششم قرار دارد. عمق پای اسکله در این بندر بین ۱۶ تا ۱۸,۵ متر بوده و سالانه در حدود ۴ میلیون TEU عملیات بندری ثبت می کند.

- بندر سلطان قابوس (مسقط)

بندر سلطان قابوس؛ در حال حاضر تحت تغییرات جدید برای تبدیل شدن به یک مرکز جهت تردد کشتی های کروز و مسافری قرار دارد. با این حال این بندر دارای سابقه طولانی در حمل و نقل بار به عنوان بزرگترین بندر در منطقه مسقط است. در زمان اوج فعالیت بندر سلطان قابوس، عملیات بندری در ۱۴ اسکله این بندر انجام می شود. در اوایل دهه ۲۰۰۰، این بندر ظرفیت ۸۲۰,۰۰۰ تن محموله با ۲۵۰,۰۰۰ TEU را ثبت کرده است. طولانی ترین اسکله چند منظوره این بندر در حدود ۴۵۸ متر است .

- بندر دوقم (منطقه الوستا)

بندر دوقم؛ یک بندر جدید و در عین حال سودآور در منطقه برای عمان است. تأسیس آن تنها به سال ۲۰۱۳ برمی گردد و دارای امکانات تعمیر و تجهیز کشتی و حمل بار است. آمار و ارقام در این بندر در سال ۲۰۱۹، درآمد ۱ میلیارد دلاری بندر دوقم را نشان می دهد. دوقم؛ همچنین یکی از بنادر اصلی عمان است که در منطقه ویژه اقتصادی فعالیت می کند. اداره و عملیات آن نیز تحت نظارت منطقه برای ارتقاء تجارت در عمان قرار دارد با این حال، حقوق مالکیت این تسهیلات متعلق به دولت عمان است. بندر دوقم دارای ۳ اسکله یکسره برای جابجایی بار و کالای چند منظوره است. تاسیسات تعمیرات کشتی این بندر، سالانه به بیش از ۱۵۰ کشتی خدمات می دهد.

- بندر سوهار (منطقه البطینه)

بندر سوهار؛ از نظر حجم بار به عنوان دومین بندر بزرگ در میان بنادر مهم عمان شناخته می شود. هر ساله تأسیسات این بندر بیش از ۶۰ میلیون تن کالا با ماهیت های مختلف را جابجا می کنند. ترمینال سوهار از سال ۲۰۰۲ با توسعه نسبتاً مدرن فعالیت خود را آغاز کرده است. علاوه بر این، این بندر یک سرمایه گذاری مشترک بین مقامات عمان و بندر روتردام است و جزیی از منطقه آزاد تجاری محسوب می شود. سالانه بیش از ۳ هزار کشتی در اندازه های مختلف برای عملیات تخلیه و بارگیری به سوهار تردد می گیرند.

بندر خصب

مهمترین مزیت این بندر این است که به تنگه هرمز نزدیک می باشد. بر همین اساس به منظور تقویت کردن ترافیک تجاری و خدمت به اقتصاد داخلی این بندر مورد توجه بسیاری از تاجران قرار گرفته و تعداد زیادی پروژه صنعتی در این بندر انجام می شود. به تازگی ساخت اسکله شناور و امکاناتی جهت پذیرش پیدا کردن کشتی های سریع در بندر مورد نظر به انجام رسیده است.

کالاهایی که می توان از هرمزگان به عمان صادر کرد:

اقلام صادراتی ایران به عمان شامل موارد بسیار زیادی می باشد، آهن و فولاد بیشترین میزان صادرات ایران به عمان را در بر دارد و درآمد حدودی آن بیش از ۴۰۰ میلیون دلار به صورت سالانه می باشد. از جمله اقلام دیگری که بیشترین میزان صادرات به عمان را داشتند موارد زیر می باشد:

- انواع میوه و سبزیجات
- سوخت فسیلی و زغال سنگ
- سنگ و مصالح ساختمانی
- میوه و خشکبار
- حیوانات زنده
- غلات
- مس خام
- قیر و آسفالت
- میلگرد
- مواد غذایی
- سیمان
- کلینکر
- سیمان و آهن و سنگ ساختمانی

با وجود این شرایط اما مشکلات و موانعی در صادرات از ایران به کشور عمان وجود دارد.

موانع و چالش، راهکار مشکلات کشور عمان

مشکلات

- ضعف در خدمات لجستیکی بندر جاسک که راهکار پیشنهادی آن جذب سرمایه گذار جهت افزایش ماشین آلات و ارائه خدمات بهتر است.

- عدم ثبات نرخ حمل و نقل دریایی از استان های هرمزگان به عمان که راهکار پیشنهادی آن نظارت بیشتر بر شرکت های کشتیرانی و تعیین نرخ نامه ثابت با نظارت بخش دولتی است.
- ضعف در ارائه خدمات بندری و گمرکی قرنطینه و گذرنامه به جهت کمبود نیرو انسانی.
- به انحصار در آوردن صادرات بین ایران و عمان از مرز خروجی جاسک توسط عده ای از افراد که راهکار پیشنهادی آن نظارت بیشتر و دقیقتر بخش دولتی بر شناسایی بازرگانان و حق العمل کاران واقعی است.
- نبود خط مستقیم دریایی میان بنادر اصلی ایران با بنادر صحار و صلاله.
- عدم گشایش حساب بانکی سایر ارزها، به جز ریال عمان برای شرکت های با سهام دار ایرانی.

پیشنهادات و راهکار

- با توجه به شرایط تحریم بنادر بزرگ، آماده سازی زیرساخت های بندری در بندر سیریک در شرق استان با توجه به نزدیک بودن بعد مسافت این بندر با کشور عمان
- فعال نمودن بازارهای خرد و کوچک در راستای تقویت اقتصاد مقاومتی به منظور ایجاد اشتغال در استان در حوزه همسایگی با کشور عمان استان مسندم (خصب) و با عنایت به قرابتهای فرهنگی و قومیتی جزایر جمهوری اسلامی ایران نظیر قشم، لارک و... با شهر خصب، پیشنهاد می شود بازارچه ای بصورت هفتگی نظیر پنجشنبه بازار یا جمعه بازار یا شنبه بازار در جزیره قشم و یا خصب با اولویت جزیره قشم راه اندازی شود
- تعیین مکانیزمی برای جلوگیری از رقابت میان تجار ایرانی جهت ورود به بازار عمان و استفاده از پتانسیل تجار و نعمت های سرزمینی جهت رقابت با کالاهای مشابه کشورهای دیگر
- تعیین شرکت بازرسی بین المللی مورد تایید طرفین نظیر SGS و استقرار آن در بنادر مبدا و مقصد
- ایجاد استفاده از بنادر کوچک ماند تیاب و کوهستک و امثالهم جهت ایجاد بستر مناسب و حمل کالا و اشتغال با استفاده از ظرفیت های تعاونی مرزنشینان

۳) کشور عراق

لیست کالاهای صادراتی به عراق

حیوانات زنده، محصولات حیوانی، آبیان، محصولات لبنی، تخم پرندگان، سبزیجات، انواع میوه‌های خوراکی، قهوه، چای، ادویه، محصولا صنعت آردسازی، دانه و میوه‌های روغن‌دار، روغن‌های حیوانی، فرآورده‌های گوشت، کاکائو و فرآورده‌های آن، شیرینی‌جات، نوشابه، خوراکی برای حیوانات، توتون، تنباکو، نک، گوگرد، گچ، آهک، سیمان، سوخت‌های معدنی، محصولات شیمیایی آلی و غیرآلی، فلزات گرانبها و کمیاب، عناصر رادیواکتیو، انواع دارو، کود، رنگ و وسایل رنگ‌رزی، محصولات عصرسازی، فرآورده‌های آرایشی-بهداشتی، صابون و فرآورده‌های شست‌وشو، محصولات شیمیایی، محصولات عکاسی، مواد پلاستیکی، کائوچو، محصولات چرمی، پوست خام و نرم و طبیعی، چوب و اشیاء چوبی، محصولات حصیربافی یا سبذبافی، کاغذ، مقوا، مجلات و کتاب، محصولات ابریشمی، فرش، انواع پارچه، پوشاک، کفش، چتر شیشه، محصولات سرامیکی، ابزارآلات، انواع ماشین‌آلات و وسایل برقی، آلات موسیقی، مبلمان، اسباب‌بازی، لوازم ورزشی، اشیاء هنری و ...

کالاهای ممنوعه برای صادرات از ایران به عراق

ذرت، بادمجان، گوجه فرنگی، کلم و گل کلم، هویج، جو علوفه، گندم، گاو و گوسفند، علوفه صنعتی، ماهی منجمد، مرغ کامل ذبح شده، مرغ زنده، تخم‌مرغ، عسل طبیعی، شیر خرم، سیمان‌سیاه، بلوک سبک بتنی، آبمیوه، انواع شربت و نوشیدنی، انواع بستنی، شیرینی تر، محصولات ساخته شده از ذرت و سیب‌زمینی مانند چیپس، هندوانه و خربزه، باقلای سبز، شلغم و چغندر، کدو، کاهو، فلفل و سیر.

پرسودترین کالا برای صادرات به عراق

لوازم آشپزخانه، کولرهای آبی و خانگی، پوشاک، ادویه، لبنیات، زعفران، ضایعات آهن، مصالح ساختمانی مانند سنگ، شیرآلات، میلگرد و ...

واردات کشور عراق

بیشترین کالای وارداتی عراق به ترتیب شامل ماشین آلات ، منسوجات ، فلزات ، محصولات گیاهی ، مواد غذایی ، مواد شیمیایی ، حمل و نقل ، محصولات حیوانی ، فلزات گرانبها ، پلاستیک و لاستیک ، متفرقه ، کالاهای کاغذی ، سازه ها و کفش و کلاه می باشد.

کالاهای صادر شده به عراق از ایران و دیگر کشورهای جهان

واردات کالا به کشور عراق از جهان	واردات کالا به کشور عراق از ایران
<p>صادرات گندم به عراق</p> <p>صادرات برنج به عراق</p> <p>صادرات روغن به عراق</p> <p>صادرات شکر به عراق</p> <p>صادرات دارو به عراق</p> <p>صادرات مصنوعات صنعتی و فلزی به عراق</p> <p>صادرات خودرو به عراق</p> <p>صادرات تجهیزات نیروگاهی و توربین گازی به عراق</p> <p>صادرات تجهیزات مخابراتی به عراق</p>	<p>صادرات آلیاژهای آلومینیوم به عراق</p> <p>صادرات قراضه و ضایعات باتری ها به عراق</p> <p>صادرات لاستیک رویی چرخ به عراق</p> <p>صادرات اجزا و قطعات ماشین آلات</p> <p>دستگاه تهویه مطبوع به عراق</p> <p>صادرات قراضه و ضایعات آلومینیوم به عراق</p> <p>صادرات آلومینیوم کار نشده به عراق</p> <p>صادرات کک نفت به عراق</p> <p>صادرات شمع های جرقه زن به عراق</p>

مهم ترین محصولات صادراتی ایران به عراق - ۲۰۱۸

مشکلات صادرات به عراق چیست؟

اگرچه تجارت با کشور عراق همواره از حاشیه سود قابل توجهی برای تجار ایرانی برخوردار بوده، اما شرایط خاص این کشور از جمله نبود ثبات، تنوع قومی و مذهبی و شرایط خاص جغرافیایی ایجاب می کند که قدم ها را اندکی با احتیاط برداشت.

به عنوان مثال، از آنجا که نظام سیاسی کشور عراق فدرالی بوده و استان های این کشور از اختیارات ویژه ای برخوردار هستند، گاهی مشاهده شده که یک قانون تجاری در یک استان خاص اجرا شده، اما در سایر استان ها به روش دیگری عمل می شود.

ضمن آنکه در بسیاری از موارد قوانین حکومت مرکزی این کشور با حکومت محلی اقلیم کردستان متفاوت بوده و به دو روش مختلف عمل می کنند. اینگونه محدودیت ها تنها در صورتی رفع می شود که شما در ابتدای راه از کسی که راه و چاه کار را بلد است، مشورت بگیرید.

به طور کل می توان مشکلات صادرات به عراق را در چند زمینه کلی خلاصه کرد:

- قوانین خلق الساعه و تفاوت در اجرای آن در استان ها
- آشنا نبودن تجار ایرانی با بافت فرهنگی و سیاسی
- مشکلات امنیتی در برخی مناطق خاص
- تفاوت مقررات تجاری در عراق و اقلیم

مراحل صادرات کالا به عراق

همان طور که صادرات به عراق می تواند یک نقطه ی موفقیت آمیز برای تاجرها و بازرگانان باشد، با این حال نیاز به مدارک و مراحل دارد که باید دقیق رعایت شود:

داشتن برچسب دو زبانه (انگلیسی و عربی) بر روی تمامی کالاهای صادراتی

تطابق کامل محموله صادراتی با شرایط فنی و استانداردهای لازم در عراق

دریافت مجوز تطبیق کالا با استانداردهای عراق

داشتن تائیدیه بازرسی و اخذ مجوز صادراتی COC از دو شرکت بازرسی SGS برای کردستان

عراق و بیرو و ریتاس BV برای مناطق جنوبی و مرکزی عراق

تمامی اسناد مانند فاکتور فروش و گواهی مبدا، باید به زبان انگلیسی و عربی باشد

داشتن گواهی بهداشت از سازمان نظارت بر سلامت برای محصولات غذایی
 داشتن گزارش سلامت، نمونه برداری و بازرسی کالا
 گواهی استاندارد محیط زیست و تأییدیه سازمان استاندارد
 بسته بندی استاندارد، حمل و نقل مناسب با بیمه
 داشتن کارت بازرگانی معتبر به نام صادرکننده
 در صورت ارسال چند مدل کالا، داشتن پکینگ لیست
 درج تاریخ تولید و انقضاء فقط به زبان انگلیسی (میلادی)
 به طور معمول صادرات از ایران به کردستان عراق از مرزهای شمالی مانند پرویزخان، حاجی
 عمران و ... و صادرات به جنوب عراق از مرزهای جنوبی مانند مهران، شلمچه و ... انجام
 می گیرد.

تعرفه صادرات کالا به عراق

به خاطر داشته باشید تا زمانی که از وجود مشتری در بازار عراق اطمینان حاصل نکردید، کالا را
 ارسال نکنید و همچنین دقت کنید که قیمت هایی که پیشنهاد می کنید باید از نمونه های موجود
 آن در عراق ارزان تر باشد. تعرفه ی صادرات از ایران به عراق برحسب نوع کالا و محصول متفاوت
 خواهد بود اما به طور معمول ۱۰ تا ۳۰ درصد ارزش کالاهای صادراتی خواهد بود.

بنادر کشور عراق:

عراق از طریق استان بصره در جنوب، دارای یک راه دریایی در خلیج فارس است که دارای ۵۸
 کیلومتر خط ساحلی است. همه بندرهای بزرگ عراق در محدوده استان بصره در مناطق الزبیر
 و فاو واقع شده اند.

عراق همچنین دارای چند بندر کوچک مشرف به رودخانه های دجله و فرات و شط العرب است.
 عراق در تلاش است تا با تأسیس بندر بزرگ فاو و افزایش اسکله ها در بنادر فعلی، ظرفیت بنادر
 خود را افزایش دهد. عراق همچنین دارای برخی از سکوه های نفتی شناور برای صادرات نفت
 است.

شرکت عمومی بنادر عراق

اداره بنادر عراق در سال ۱۹۰۹ تأسیس شد و در زمینه مدیریت و ناوبری در آبهای بین المللی و انجام کارهای نگهداری و حفاری در کانال های ناوبری تخصص داشت. این شرکت بنادر ام قصر، ابوفلوس، مقعل و خور زبیر را اداره می کند و در سال ۱۹۵۶ مطابق قانون شماره ۴۰ به یک اداره مستقل تبدیل شد و در سال ۱۹۷۶ به سازمان بنادر تبدیل و در سال ۱۹۸۷ به عنوان سازمان عمومی بنادر عراق نامگذاری شد و در سال ۱۹۹۷ به شرکت عمومی بنادر عراق تحت قانون شرکت ها به شماره ۲۲ تبدیل شد و یکی از وظایف این شرکت ارائه خدمات دریایی به کشتی های تجاری و نفتی بود. بنادر عراق به رغم داشتن فضای دریای کوچک که بیش از ۵۰ کیلومتر نیست به عنوان یکی از قدیمی ترین بنادر در منطقه محسوب می شوند. و از فاو تا خور عبدالله کشیده می شوند.

بنادر مختلفی از جمله بندرگاه های تخصصی نفتی برای بارگیری و تخلیه نفت وجود دارد، مانند بندر نفت بصره (البکر سابق)، العمیق (خور العمیه) وجود دارد و همچنین بنادر باری مانند المعقل، ام قصر، خور الزبیر و ابوفلوس.

علاوه بر بنادر ماهیگیری که در انبارهای آنها سردخانه وجود دارد، مانند بندر عشار، سازوکارها و تجهیزات متناسب با نوع محموله مانند کانتینر های تخلیه و محموله های عمده (غلات و شکر) نیز وجود دارد.

انواع بنادر در عراق

بنادر در دست ساخت	بنادر رودخانه ای	بنادر نفتی	بنادر تجاری
بندر بزرگ فاو	بندر ابوفلوس بندر معقل	بندر نفتی بصره بندر خور العمیه	بندر ام القصر بندر خور الزبیر

- بندر ام القصر

بندر ام قصر بزرگترین بندر عراق واقع در استان بصره در منطقه ام قصر در نزدیکی مرز عراق و کویت است. این بندر توسط شرکت عمومی بنادر عراق اداره می شود. این بندر در سال ۱۹۳۰ تأسیس شد و یکی از مهمترین بنادر عراق محسوب می شود. در اوایل دهه ۱۹۶۰، ساخت بندر

ام قصر به دلیل گسترش روزافزون جنبش تجارت خارجی و عمیق بودن آب در آن منطقه مورد توجه قرار گرفت، این امر موجب ورود کشتی هایی با ظرفیت و تناژهای بیشتر و وابستگی شدید به خدمات بندری شد.

بندر ام قصر یکی از بهترین بنادر عراق است که بخش مهمی از کرانه خلیج فارس را در مجاورت کشور عراق کنترل می کند. این بندر امکانات لجستیکی زیادی نداشته و نیاز به ارتقاء دارد تا تبدیل به یکی از بنادر مهم در منطقه خلیج فارس بشود. این بندر توسط وزارت نقل در سال ۲۰۱۰ به دو قسمت "جنوبی" و "شمالی" تقسیم شده است و هر یک مدیریت خاص خود را دارند. ۸۰٪ واردات عراق از این بندر وارد می شود، زیرا وزارت تجارت برای واردات مواد غذایی و کالاهای مختلف مستقیماً به بندر متکی است.

بندر ام قصر مهمترین بندر عراق است و دارای هشت اسکله قدیمی و سیزده اسکله جدید می باشد. این بندر آماده دریافت انواع محموله های عمومی، کانتینرها، غلات، گوگرد و مسافران بوده و ظرفیت کل اسکله ها حدود ۸.۸۵۰ هزار تن در سال و ظرفیت ذخیره سازی حدود ۶۱۴ هزار تن در سال است.

- بندر خور الزبیر

بندر خور الزبیر در فاصله ۶۰ کیلومتری از مرکز شهر بصره و ۱۰۵ کیلومتری انتهای شمالی خلیج فارس و در سال ۱۹۷۰ احداث شده است. ساخت هسته اصلی بندر در سال ۱۹۸۹ به پایان رسید.

این بندر شامل دو اسکله تخصصی با ساخت آهن و فولاد، دو اسکله بتن آرمه با ستون های استوانه ای برای اهداف واردات سنگ آهن و صادرات آهن اسفنجی است. همچنین پنج اسکله تخصصی به طول ۲۵۰ متر با اتصالات وجود دارد که شامل انبارهای تخصصی برای ذخیره کود اوره و فسفات و تجهیزات لازم برای بارگیری کود شیمیایی است. سه اسکله آهنی برای کالاهای عمومی با طول ۱۲۰ متر با ۱۲ عدد بالابرهای برقی، محوطه سنگفرش شده برای ذخیره سازی، خیابان ها، خطوط راه آهن و ساختمان های خدماتی متصل به پروژه آینده جهت ایجاد ۲۱ اسکله از تخصص های مختلف از دیگر امکانات این بندر است.

- بندر نفتی بصره

بندر نفت بصره یک بندر نفتی عراق است که به صادرات نفت اختصاص دارد و یکی از مهمترین نقاط صادرات نفت عراق در آبهای خلیج فارس است. بندر نفت بصره یکی از ۷ بندر استان بصره است که ۵ بندر آن تجاری و ۲ عدد نفتی است. سکوی بندر در خور الخفقه ساخته شد، بندر در سا ۱۹۷۵ تکمیل شد و بندر دارای چهار اسکله طراحی شده برای کار با ظرفیت ۸۰ میلیون تن سالانه بود. نام او بندر "مینا البکر" نامیده شد، سپس نامش در سال ۲۰۰۳ به بندر نفت بصره تغییر یافت.

- بندر خورالامیه

بندر نفتی خور العمیه یک بندر نفتی برای صادرات نفت خام همراه با بندر نفت بصره تعیین شده است. در جنوب شرقی شبه جزیره فاو در منطقه خلیج فارس واقع شده است. و این بندر در بین دیگر بنادر از قدیمی ترین بنادر است.

چهار سکو بارگیری (اسکله) دارد و هراسکله چهار جره ثقیل ثابت برای بارگیری دارد. دو جرثقیل در جنگ منهدم شد و دو عدد در حال کار هستند. وزارت نفت عراق مدیریت و بهره برداری این بندر را بر عهده دارد.

پس از سال ۲۰۰۳ این بندر توسط نیروی دریایی ایالات متحده و ائتلاف بین المللی محافظت شد، تا اینکه به نیروی دریایی عراق تحویل داده شد.

- بندر ابوفلوس

بندر ابو فلوس یک بندر تجاری برای کالاهای عمومی در پی بحران شلوغی در سال ۱۹۷۴ تاسیس شد، جایی که ساخت اسکله ها در ۱۹۷۵//۱/۱۶ آغاز شد و در ۱۹۷۶/۱/۱۶ به پایان رسید.

بندر ابو فلوس در شط العرب در کرانه غربی آن واقع شده است، در منطقه ای در حدود ۲۰ کیلومتری مرکز استان بصره که در جنوب این بندر از سه اسکله فولادی تشکی شده است، طول هر اسکله ۷۵ متر و عرض ۱۸ متر است، به این معنی که طول نمای جلوی بندر ۵۲۵ متر است و ۹ جرثقیل برقی با معدل ۳ جرثقیل برای هر اسکله و هر اسکله با ظرفیت ۵ تن. بندر دارای

محوطه هایی با مساحت ۲۰۰ متر است. که دارای انبارهایی به طول ۷۵ متر و عرض ۳۳ متر است.

این بندر همچنین به برج های روشنایی مجهز و در حال حاضر این بندر برای پذیرش کشتی ها و قایق ها کار می کند.

- بندر معقل

بندر معقل در سواحل شط العرب واقع شده است، فاصله ۳۵ کیلومتری انتهای شمالی خلیج فارس و مساحت عرض جلوی اسکله ها ۲.۵ کیلومتر است و یک لنگرگاه به طول ۵۰۰ متر، علاوه بر ۱۲ پیاده رو دارد.

مساحت اسکله تا ۴۰۰۰ متر مربع و اسکله ها حاوی ۴۵ وینچ برقی است، ۲۵ سوله و انبار در اندازه های مختلف نیز دارد.

انبارهای بندر در اسکله ها توزیع می شود و برای ذخیره کالاهای مختلف تخلیه شده از کشتی ها آماده شده است و ظرفیت ذخیره سازی آنها با توجه به بارهای اداری و بارهای مختلف متفاوت است، علاوه بر این انباری برای مواد خطرناک و دیگری برای سردخانه وجود دارد. این بندر دارای حیاط های باز برای دریافت ماشین های مختلف و لوازم جانبی آنها نیز مجهز می باشد.

- بندر فاو

این پروژه شامل ساخت ۹۰ اسکله از جمله ۵۰ اسکله برای کانتینر، ۱۲ اسکله برای محموله های عمده و تعداد دیگری برای اسکله های نفتی با ظرفیت کل ۲ میلیون کانتینر در سال است. قرارداد ساخت بندر طی چند ماه گذشته مورد بحث و جدال گسترده ای در عراق بوده است، قابل ذکر است که سنگ بنای پروژه بندر فاو در سال ۲۰۱۰ گذاشته شد و وزیر حمل و نقل عراق، ناصر حسین الشبلی، توافق نسخه نهایی قرارداد بندر فاو با شرکت کره ای مجری این پروژه را اعلام کرد، که هزینه آن ۴.۶ میلیارد دلار برآورد شده است.

عراقی ها این بندر را یکی از برجسته ترین پروژه ها می دانند که در صورت تکمیل آن منافع اقتصادی برای کشور فراهم می کند.

ناصر الشبلی، وزیر حمل و نقل، از امضای قرارداد با شرکت دوو برای اجرای پروژه بندر بزرگ فاو در تاریخ ۳۰ دسامبر ۲۰۲۰ خبر داده است.

در ۱۴ دسامبر، کمیته تخصصی پارلمان اعلام کرد که دوره تکمیل بندر بزرگ فاو در استان بصره ۴۵ ماه است و کشتی‌های با ظرفیت ۱۰ تا ۲۵ هزار کانتینر در این بندر پهلو خواهند گرفت. در تاریخ ۲۰/۱۱/۲۰۲۰ کمپانی واگذار شده کره ای پس از اتمام برخی مراحل اداری و مالی و حضور ۴۰ کارشناس کره ای برای تکمیل پروژه، کار خود را آغاز کرد. قاب ذکر است که جهت فعالیت این بندر، وزارت حمل و نقل هشدار داد که اتصال ریلی فعلی با کشورهای همسایه باعث می‌شود خسارت زیادی به بنادر کشور وارد شود.

طبق اظهار نظر فرهان محیسن الفرتوسی مدیر کل شرکت بنادر عراق در وزارت حمل و نقل، شرکت کره ای طی چند هفته آینده و پس از اتمام اقدامات اداری با پیگیری وزیر حمل و نقل و مدیر برنامه ریزی و تأیید تخصیص ۴۰۰ میلیارد دینار به حساب شرکت، موضوع مشکلات مالی مرتفع و پرداخت وجوه به صورت مستقیم باز می‌شود.

موانع و مشکلات موجود در عراق:

- (۱) نبود ثبات سیاسی،
- (۲) تنوع قومی و مذهبی،
- (۳) شرایط خاص جغرافیایی،
- (۴) آشنا نبودن بعضی از تجار ایرانی با بافت فرهنگی و سیاسی عراق،
- (۵) مشکلات امنیتی در برخی مناطق خاص،
- (۶) تفاوت مقررات تجاری،
- (۷) ممنوع کردن تجارت محصولات

۴) قطر

یکی از حوزه‌های مناسب جهت صادرات به قطر، بخش صنعت است. مهم‌ترین محصولات معدنی قطر، سیمان، سنگ آهن، سولفور و نیتروژن مهم‌ترین محصولات صنعتی آن گاز، نفت، آمونیاک، کود شیمیایی و محصولات پتروشیمی از تولیدات کشاورزی قطر می‌توان خرما را نام برد.

لیست کالاهای صادراتی ایران به قطر

برای شناخت نیازهای کشور قطر باید آمار کالاهای صادر شده را بررسی کنیم. کالاهای صادراتی ایران به قطر در سال ۹۷ به قرار زیر است:

- صادرات مواد غذایی به قطر از قبیل صادرات پسته، خرما، زعفران، گوجه فرنگی، کلم، کاهو، هندوانه، خیار و خیارشور، کدو، و برخی محصولات دیگر
- صادرات آهن، انواع شیشه، سیمان سفید، گچ و مواد معدنی دیگر
- قیر، نفت، صادرات سنگ‌های ساختمانی مانند سنگ مرمر و تراورتن، سنگ گچ، انواع رنگ‌ها و همچنین ورقه‌های فلزی
- صادرات صنایع دستی به قطر از جمله گلیم، فرش و انواع کفپوش
- محصولات کشاورزی از قبیل یونجه، کاه، انواع علوفه و خوراک دامی
- گوشت حیوانات و حیوانات زنده مانند گوسفند زنده
- بدنه کامیون و کامیونت، کفپوش‌های غیرمخملی باف، لوله و پروفیل
- محصولات فراوری شده غذایی مانند بیسکویت، انواع کنسرو
- انواع لوازم خانگی

واردات قطر

بیشترین نیازهای وارداتی قطر به صورت زیر است:

محصولات و تولیدات کشاورزی

- انواع گوشت
- برنج
- انواع صیفیجات مانند پیاز، موسیر و تره فرنگی

محصولات صنعتی

- وسایل حمل و نقل
- ابزارهای انتقال رادیویی و تلفنی
- قطعات هواپیما و هلی کوپتر
- رساناهای عایق برق

بررسی کالاهایی که از ایران به قطر صادر می شود

- مواد و محصولات غذایی از قبیل خرما، پسته، گوجه فرنگی، هندوانه، کلم، کاهو، خیار و خیار ترش، کدو، زعفران و برخی محصولات دیگر
- انواع شیشه، سیمان سفید، گچ، آهن و مواد معدنی دیگر
- قیرنفت، سنگ گچ، سنگ های معدنی مانند سنگ مرمر و تراورتن، انواع رنگ ها و همچنین ورقه های فلزی
- صنایع دستی، فرش، گیلیم و انواع کف پوش
- محصولات کشاورزی از قبیل یونجه، کاه، انواع علوفه و خوراک دامی در قالب ها و اشکال گوناگون بسته بندی شده یا غیر از آن
- گوسفند زنده و سایر حیوانات زنده به همراه انواع گوشت
- بدنه کامیون و کامیونت، میله های گرم از آهن یا فولاد، کف پوش های غیرمخملی باف، لوله و پروفیل
- سایر محصولات مانند بیسکویت، انواع کنسرو، لوازم خانگی

نیازهای صادراتی این کشور

- محصولات و تولیدات کشاورزی

۱: گوشت و احشاء خوراکی مرغ

۲: برنج

۳: گوشت گوسفند یا بز

۴: پیاز، موسیر، سیر و تره فرنگی

- محصولات صنعتی

۱: وسایل نقلیه موتوری برای جابجایی اشخاص

۲: قطعات هواپیما، بالن و هلی کوپتر

۳: ابزارهای انتقال رادیویی و تلفنی

۴: رساناهای عایق برق

کالاهای صادر شده به قطر از ایران و دیگر کشورهای جهان

صادرات به قطر از جهان	صادرات به قطر از ایران
ماشین آلات، وسایل نقلیه (غیر از نوع ریلی)، مواد شیمیایی، مواد غذایی	فرش ، کلینکر ، انواع سیمان پورتلند ، لوله و پروفیل از چدن و فولاد ، سنگ های ساختمانی ، روغن صنعتی ، سدولفات بداری ، کلوخه سنگ آهن ، پسته تازه ، بنزن ، مصنوعات آلومینیومی ، اشیاء سرامیکی ، گچ بنایی ، زعفران و برخی محصولات کشاورزی

لیست کالاهای صادراتی ایران به قطر

- مصنوعات چدن
- آهن و فولاد
- حیوانات زنده
- محصولات شیمیایی

- گچ و آهک، سیمان
- چربی ها و روغن های حیوانی یا نباتی
- ابزارهای انتقال رادیویی و تلفنی
- محصولات کشاورزی شامل برنج، پیاز، سیر و غیره

نحوه صادرات به قطر

این در حالی است که طبق این گزارش برای توسعه بازار قطر نیاز است که از دیگر سیاست های کاربردی برای توسعه صادرات غیرنفتی از جمله افزایش تنوع در کالاهای صادراتی به بازارهای این کشور استفاده کرد.

در این راستا چند راهبرد قابلیت اجرا دارند:

- تنظیم موافقت نامه های تجارت آزاد و ترجیحی بین دو کشور
- توسعه تعاملات و همکاری های سیستم های بانکی
- تشکیل صندوق مشترک تضمین صادرات برای تامین مالی صادرات
- ایجاد مراکز تجاری ایرانی در قطر
- ایجاد بستر مرادوات دو سویه بین بازرگانان ایران و قطر
- توسعه و تقویت خطوط دریایی و هوایی
- نظارت و افزایش کیفیت محصولات عرضه شده به بازارهای قطر منطبق با استانداردهای جهانی و توسعه هدفمند
- بازاریابی موثر در بازارهای قطر و شناساندن کالاهای ایرانی

بهترین کالا برای صادرات به قطر

کشورهای زیادی همچون ترکیه به واسطه صادرات به قطر در زمینه محصولات غذایی و تره بار سالانه مبالغ بالایی مراودات تجاری دارند. از بزرگترین شرکای تجاری قطر می توان به امارات و عربستان سعودی اشاره کرد که به دلایل سیاسی این دو کشور در مقطع زمانی با قطر قطع رابطه کرده اند.

بر اساس آمار کالاهایی همچون:

۱. انواع لبنیات
۲. تخم مرغ
۳. عسل
۴. آهن آلات
۵. فولاد
۶. پلاستیک
۷. حیوان زنده
۸. تجهیزات الکترونیک
۹. روغن
۱۰. نوشیدنی ها
۱۱. غلات
۱۲. انواع گوشت
۱۳. سنگ، سیمان و گچ